

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Redazione ed Amministrazione
 Piazza Adamich.

Előfizetési ár — Associazione:
 Egy évre Per 1 anno 6.— frt.
 Félévre 3.— „
 Negyedévre 1.50 „
 2 hóra 1.— „
 Külföldre 1 évre . Per l'estero 8.— „

FIUME

Kereskedelmi-, tengerészeti- és társadalmi lap.

Giornale commerciale, marittimo e sociale.

Hirdetések és nyiltterek:
 fölvételnek árszabály szerint a kiadó hivatalban, (Piazza Adamich).

Továbbá és kizárólag:
 Goldberger A. V. hirdetési irodájában Budapest, Váci-utca, Oppeli k B-nél, Bécs, Stubenbastei N. 2.

Inserzioni ed articoli comunicati si assumono nell'ufficio di spedizione in Fiume Piazza Adamich.

1887. november 13

Megjelenik minden vasárnap

13 novembre 1887.

A haditengerészet 1888-évi költségvetése.

Reményi Antaltól.

Azon az időn, midőn annak, a ki haditengerészetünkről nyilvánosan szólani akart, előbb bizonyítgatnia kellett, hogy bizony a marina nem valami fényűzési cikk, hanem ép oly fontos állami tényező mint a szárazföldi hadsereg, azon az időn hála Istennek, már túl vagyunk. Alkotmányunk helyreállítása óta a budgetévenkénti parlamentáris megvitatása és a tengerészeti ügyek hírlapi megbeszélése e tárgyat is közelebb hozták a publicum számára, és az állaphírtázás e részét is kellő világításba helyezték. Ily módon terjedt el annak elismerése, hogy a haditengerészet nem csak az állami, hanem a ma annyira fontos kereskedelmi-politikának is szolgálatában áll és egyúttal a kereskedelmi-tengerészet iskolája.

Behatóan és sok tekintetben érdekesen megokolva fekszik előttünk az 1888-ik évi budget. Tengerészeti vezetőségünk programja, mely az osztrák-magyar haditengerészetet anyagi és műszaki tekintetben modern alapokra akarja fektetni és az osztrák-magyar part megvédhetése céljából az adriai tengeren uralkodni igyekszik, következetesen kifejezést nyer benne. Persze a finansziális helyzet, az adófizetés, túlterhelhetése, kikre az idén az okvetlenül beszerzendő

Mannlicher fegyverekért járó 15.5 millió frt. is nehezedik, újítást állják a program gyors megvalósításának és igen szűkforlátok közé szorítják a flottaanyag fejlődését és a marina egyéb szükségleteit. Altalában az ideai budget a tavalinak határai között mozog. A költségvetés szerint az 1888-ik évi bruttoszükséglet 9.178.077 fítot tesz ki, tehát 33.068 fíttal többet mint tavál. A rendkívüli kiadások között 2.145.147 fítt szerepel, tehát 25.883 fíttal kevesebb mint a múlt évben. Egészben véve tehát 7185 fítt többlet mutatkozik. A valóságban azonban 25.285 fíttal kevesebb követeltetik a rendes kiadások ezennél, minthogy a többlet abban leli magyarázatát, hogy az idén nyugdíjra és állítási költségekre 32.470 fíttal több van előirányozva. Minthogy azonban, a mint ez az előtűnik fekvő kimutatásból kitűnik, a nyugdíjazásoknál szigorúan a törvény értelmében jártak el, ez ellen semmiféle ellenvetés nem tehető. A tengeri szolgálat olyannyira megerőltető, hogy csak ritka az eset, hogy valaki 40 évi szolgálat után 60 éves korában a további működésre megkívántató fizikai erővel és ruganyossággal bír. — A többletben részesül továbbá a „fizetések“ rovata 8790 fítt erejéig, helyi szolgálatban levő tisztak létszámának fölemelése folytán, a mi még az 1886-odik költségvetésben lón helyben hagyva; 8550 fítt jut zsoldra, 8002

fítt intézetekre és 1517 fítt szárazföldi és vízi építkezésekre. Hogy a kikötők elzárolására szükséges torpedo-flottilla és tengeri aknák beszerzése, a mi nélkül manapság a part védelme lehetetlen, a tüzérségi, torpedói, aknászati, buvár evező és gépész-személyzet és az egészségügyi szolgálat nagyobbitását vontá maga után, az előrelátható volt. E rendszabály keresztülvitele 38.839 fítt évi többletet fog követelni, s mely összegből 1888-ra 6571 fítt esik. Hogy azonban a rendes kiadások rovatától ne terhelje, kénytelen volt a tengerészeti vezetőség, a földészeti és fegyverszolgálati legénység és a katonai munkások számát csökkenteni, hogy így az összköltség változatlanul maradjon. E kiadásesökentések útján különböző címek alatt összesen 26.000 fítt mutatkozik, a miből „a flottaanyag jókarban tartása“ 22.000 fíttban részesül.

Ha most a tengeri védő erőnkre nézve legkiválóbb fontosságú fejezetét tekintjük a költségvetésnek, i. e. „a flottaanyag fontartása, pótlása és működése“ címet, 250.000 fíttot látunk mint első részletet egy 4200 tonna czirkáló koshajó készíttetésére a „Kaiser“ páncélozott kasematta hajó helyébe, mely régi szerkezetű, zárkarrendszerrel nem bír és a tengeri képesség határára levő halihajó és a melynek Armstrong előtűtői semmiképen meg nem felelnek.

Sokan azt vélik ugyan, hogy kívánatosabb volna egy modern csatahajót építeni, talán a „Stefania“ toronyhajó mintájára, de tekintetbe véve a rendelkezésre álló összeg csekély voltát és a nyílt tengeren alkalmazható csatahajók hiányát, helyeselnünk kell a tengerészeti vezetőség jól megfontolt eljárását, midőn pótlásul inkább czirkáló koshajót tervez, mely sokkal rövidebb idő alatt és egy közep nagyságú páncélos hajó fele árán állítható elő; e mellett az e fajtájú hajók nagy gyorsaságuknál, ügyes és messzire vivő ügyüknél és modern zárkaszerkezetüknél fogva legalkalmasabbak a torpedó flottillát a háborúba vinni ezt megnyitni és esetleg helyt állhatnak egy páncélos hajóért is.

Fiume és a Deákszobor.

A kikötő város hazafias lakossága részéről a Deákmauzoleumban elhelyezendő koszorú ügyében a fiumei bizottság folyton a legelőkelőbb tevékenységet fejt ki. A koszorúra már eddig is 3000 forintnál jóval több gyűlt össze, s nem szenved kétséget, hogy az e célra begyűlt összeg meg fogja közelíteni az 5000 forintot.

Hogy a koszorú elhelyezésére a szükséges előintézkedések ideje korán megtéssenek a fiumei bizottság kérvényt intézett Budapest fővárosához. E kérvényben a bizottság a mellett, hogy a fümiek kegyelmos szándékát a fővárosnak tudomására juttatja, azon kérelmének ad kifejezést, hogy az elkészítendő ezüst

A FUMEI TARCZAJA

Az Achilles

Mutatvány Borostyán Nándor
 „Három világrészben“ című a költői utazás alkalmából megjelent cikksorozatából.

— Nini, hisz ez nem nagyobb egy dunai gőzhajónál — szóló fitymálón valaki, a mint a Szapary-mólo gránit párkányzatára támaszkodó lejtős hidon főkápaszkodtunk az „Achilles“ földéltetőre, arcunkon az éjjeli vasutazás köszönporával.

Hátranzétem. Az a valaki egy magával és kivált utazási kosztümjével szerföltt meglegedett vidéki ur volt, a ki már Budapesten oly toilletben lépett az indóházba, mintha onnan rögtön dromedárháton akart volna nekindulni a pyramisoknak. Épen csak hogy nagy tarajos mexikói sarkantyut nem kötött térdig érő sárga bőrkamáslijára. S meglóhálva szíjon fityegő vadászkulacsát, lenézzen, szinte megsemmisítőn pillantott végig az ünnepesen kimosakodott, arányos formájú déli három-árboos gőzhajón.

Az eddig talán csak a „Feeskén“ utazott nagy férfiméretű megjegyzése azonban egy állásbismarckhoz való utalásra sem bírta a homéroszi mondatkor nagy görög hőseről elnevezett esavargózóst. Földéltetőn eszeveszetteen futkostak kabint és podgyászt keresők; rengeteg társzekerekről lerakott bőröndök, táskák és plaidtekeresek halmokká dagadtak sima pallóin; félóra alatt sok száz mázsányi teher növelé a hajó ballasztját. De ott feküdt láncától tartva mozdulatlanul, mint maga a szárazföld.

A Quarnerot tüzes csókokkal árasztá el a déli nap. Árboos; kötélzet, tornyok, ormok, minden a mi kimagaslik e remek félkörből, melynek középpontja az óból gyöngye; Fiume, éles körvonalakban válik ki az elbűvölő panoráma elő- s háttérben. Millió apró hullám fúcsol az enyhe északkelti szélről fodorzott tenger felszínén. Rajta távolban egy-egy bárka dagadó vitorlája fehér hatyutyuként emelkedik ki az ultramarin színű habokból.

A város toronyában a tizenegy órai misére kondulnak a harangok. Bozontos haju sáhederek horgászva hevernek a rakodó partok szegélyén. Látjuk közlelmi

a távolban Abbazia örökké viritó babérligeteit s szívünk édes vágygally telék el a vízszintre emelkedő szikla falán. Látni ránt, hol károsu pálmák ernyőalaktú levelei között susog a szellő és kerevetén heverve deli ifju szerelméről ábrándozik sok potrohos pasa Zuleikája vagy Fatiméja.

Lassankint fogynak a podgyász-barrikádok, a mint a vasutról a földéltetőre bordott hoimujukra ráakadnak az idegesen látófutó és izgatottan kutató tulajdonosok. Utazók és bőröndök eltűnnek az első osztály kabinjában s a másodosztályú jegyzéssel ellátott közönség rendelkezésre álló közös teremben. Mindenki siet elhelyezni cökmőjét a néhány arasznyi helyen, mely harméne hosszú napig háló- és öltözőfülkéje lesz az uszó szállóban.

Nos teveháton való ügtesre már Szilas-Balháson kiöltözködött uram, még mindig csak dunai gőzhajó önek az Achilles?

Nézze toronym gas három árboeát a keresztben álló hosszú vitorlarudakkal, mikből bizvást kitelnek egy esomó vas kos mestergerenda. Pillantson le a mel- lig érő korlát fölé hajolva az áttetsző

tengervíz színéig s tudja meg, hogy e másfél emeletnyi magasságon alól még füzület látni, melyen sámped az „Achilles“ a tengerbe. Rengeteg keménybőből három m. k. díjnos családja számára lehetne kovácsolni kényelmes szállást. S lábszár vastagsága vas darukon függő hat esónakja anyagjából bőven kitelnek egy jókora dunai mouche.

A hajó farától a közepen levő géphelyiségekig terjedő rész az első osztályú utazóké s „bel etage“-zsa az uszó hotelnek. Itt van a felülről s oldaról széles ponyvaktól árnyalt hátsó földéltető, reggeltől estig terjedő sziesztaéknak színhelye. Vitorlavászonnal bevont, összehajtható karszékekben jó lakott boa konstruktor módjára mozdulatlanul heverve, itt szivod táguló tüdővel a sik tenger ozondus levegőjét, míg gyomrod az emésztés meg-megújuló munkáját végzi. Látesóvekkal fölfegyverkezve itt gyönyörködünk egy a tengerből kibukkanó sziget, egy sziklaeszesen tüzfényét csillogtató világító-torony, vagy egy a lát-határ szélén föltűnő hályvány füstesik szemlelésében, mely első jelensége a még láthatatlan gőzhajókat. Ha ide hozatod föl fekete kávédat, itt szivod el csibu-

koszorú részére a Deák mauzoleumban alkalmas hely jelöltetnek.

A megkoszorúzás ügye a főváros irányadó körében a legjobb benyomást keltette, s Gerlóczy Károly alpolgármester, Lechner minisiteri tanácsos városi főmérnökkel, s Haberbauer közegészségügyi tanácsnokkal egyetértőleg a legnagyobb készséggel láttak hozzá hogy a fiumeiek kérvénye minél gyorsabban elintéztessék.

Ez okból Lechner minisiteri tanácsos a fiumei bizottság kérvénye alapján azonnal jelentést tett a fővárosi tanácshoz, melyben a koszorú elhelyezésére nézve véleményét nyilvánítja — E szerint a fiumeiek koszorúja nem magán a sarcophagon, hanem a mauzoleum baloldali fülkéjében lenne elhelyezendő.

A sarcophag ugyanis, a talapzatra helyezett bronz koszorúval, mely az Erzsébet királyné által a Deák ravatalára küldött koszorúnak utánpótlása — már magában véve oly művészeti egész képez, melyre egyéb tárgy az esztétika figyelembe vétele mellett el nem helyezhető. Így történt, hogy a koszorú elhelyezésére a mauzoleum baloldali fülkéje lett kizemelve.

A fülkében Lechner minisiteri tanácsos és városi főmérnök terve szerint egy művészi kivitelű bronzasztal lenne föllátható melynek részatosan álló lapjára helyeztetnék el a koszorút. — Ily körülmények mellett a koszorú 50 vagy legfeljebb 60 cm. szélesre lehetne tervezni.

A megkoszorúzás ügye a fővárosban már is élénk érdeklődés tárgyát képezi. Lapunk szerkesztője magán megbízatás folytán tudakolva a fővárosi körökben a koszorú elhelyezése iránt, arról győződött meg, hogy az ugy a főváros előtt nemcsak a legnagyobb rokonszenvvel találkozik de hazafias készséggel fognak elkövetni mindent, hogy az ünnepély, mely valószínűleg a jövő évi február hó 18 án tartatának meg, minél imponzánsabb legyen.

Mihelyt a fiumei bizottság a megkoszorúzásra vonatkozó programot véglegesen megállapította, — értesülésünk szerint a főváros e program alapján fogja megtenni a kellő intézkedéseket.

A Budapestre érkező fiumeiek a pályaudvaron ünnepélyesen fogadtatnának, az ünnepélyeségekre a főváros notabilitásai a volt fiumei kormányzók stb. is meghivatnának.

Fiumei Tanári kör.

A fiumei Tanári kör f. hó 6-án tartotta az idei alakuló gyűlését. Dr. Erdődi Béla bemutatta a congresszus számadatait, melyek teljesen rendben találtak

és Erdődi buzgó utánjárása folytán 519 frtnyi tiszta hasznót mutatott fel, mely összeg a központi elnökség rendelkezésére Budapestre felküldetett.

Ezúán a Tanári kör kimondva, hogy munkásságát a folyó tanévben is folytatja fitkos szavazás útján megválasztatták elnöké: Dr. Erdődi Béla egyhangulag, alelnöké: Matkovich Pál. titkárrá Dr. Gr.bovszky Jenő, pénztárossá Feszt Aladár.

Kimondotta a kör továbbá azt is, hogy a múlt években rendezni szokott felolvasásokat karácsony után szintén folytatni fogja magyar és olasz nyelven felváltva. A felolvasásokat rendező bizottságba beválasztottak: Berecz Gyula Dr. Gr.bovszky Jenő és Pizzetti Rokus. Kiosztattak tárgyalás végett a központi elnökségtől érkezett tételek s végtére Feszt Aladár olvasott fel egy értekezést a földrajz tanítása érdekében mely hosszabb élénk és tanulságos megbeszélése adott alkalmat. A tanári kör legközelebbi ülését december hónapban fogja megtartani.

A felolvasások ideje és tárgyáról annak idején részletes programot fog kiadni és meghívó küldetni.

A fiumei kereskedelmi és iparkamara üléséből.

(1887 november 7-én.)

A fiumei kereskedelmi és iparkamara f. hó 7-én tartott ülését lovag Cosulich Kázmér elnökle alatt tartotta meg.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyve felolvastatik a közlekedésiügyi m. kir. minisiternek rendelete, mely szerint a vasúti szolgálatban előforduló esetekben a felek ne a budapesti igazgatósághoz, hanem az e célra megalkotott kerületi hivatalokhoz forduljanak. Mithogy pedig Fiumében a forgalmi főnökség ép a helyi érdekeknek minden oldalán megóvása érdekében állította ott fel a jövőre minden a helyi vasúti szolgálatban elő forduló ügyben ahhoz kell fordulni. Cunradi kamarai tag ezen alkalomból megjegyzi, hogy felkérendő lenne tehát a helyi forgalmi főnökség hogy az árak fekbér illetményének megállapításánál ne számítassék be a kézbesítés napja, ha az áru megérkezését jelző „avisó” azon nap délután 5 óráig kézbesítve nem volt. A kamara titkára Smoquina felvilágosító válaszában megemlíti, hogy ezen kérdésben már érintkezett a forgalmi főnökkel, ki készséggel megígérte miszerint ez iránt intézkedni fog, panaszok esetén pedig nem fog késni szigorú vizsgálatot indítani meg.

Nem kevésbé érdekes volt ugyancsak

a fenti ministeriumnak egy másik leírta melyet a Ruzic és társa cég azon panaszára adott, hogy a zanzibari osztrák-magyar konsul a cég egyik borszesz szállítmányát díjszabáson felül megvámoltatta. — A minisiter válaszlja, hogy az illető consul a rendes díjszabás megtartására utasított. — Igen de midőn a Ruzic féle cégnek a minisiter ezen leiratát közölték, az ismét hasonló panaszszal állott elő: panaszát írásban benyújtotta a mit a kamara nem készt azonnal és közvetlenül a Minisiternek átterjeszteni. Ezen felterjesztésben a többi között fehozatik, hogy a zanzibari osztrák-magyar consul nemcsak hogy nem pártolja az osztrák-magyar érdekeket, hanem következetesen azok ellenére dolgozik, a mi könnyen megmagyarázható ha tudjuk, hogy az illető consul egyszersmind német consul is megkereskedő is egy személyben. I-gaza van a kamarának midőn az ily állapotok javítását szorgalmazza.

Steinacker Artur kamarai tag igen fontos ügyre hívta fel a kamara figyelmét. Tekintve ugyanis, hogy a szabadkikötő beszüntetési ideje immár közeleg, tekintve továbbá, hogy Trieszben az előmunkálatok ezen irányban már nagyban előhaladtak indítványozza, hogy kéressék fel a Minisiter, továbbá a Tengerészeti Hatóság miszerint a szabad kikötő beszüntetése alkalmából felmerülő sok nemű munkálatokat az idő rövidsége miatt mielőbb kezdesse meg.

Ezek után a kamara még több kevésbé fontos ügyet intézett el.

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Vasárnap f. hó 7-én kezdődött meg az operai idény. Rosegger vállalkozó most valóban kitett magáért, mert oly fáradságot szerződöttet, mely bármely magas igényeknek is megfelel.

Az előadott Ernani sokkal ismeretesebb darab, mintsem azzal bővebben kellene foglalkoznunk. De épen mert egyes áriái oly ismertek a közönség is ily darabokkal szemben mindig mint kész kritikus lép fel s ily daraboknál a tetszést megnyerni mindig nehezebb, mint más ismeretlennél. A farsulat primadonnája Brambilla Ponchielli Teréz asszony valóban kedves jelenség iskolázott hangja pedig gyönyörködött. Hasonlóképp kitűnő erő Gambarelli, ki Ernani szerepét kitűnő hangyaggal és alakító képességgel adta elő. A bariton, Bartolomasi jeles és szorgalmas művésznek mutatta be magát s tekintve hogy szerepét először énekelte, díeséretes eredményt ért el.

A többi szereplők is mefeleltek, úgy

a zenekar is, mely összhangzatos és öszszevágó játékaival nagyban hozzájárult a bemutató est sikeréhez.

Ernani folyó-onos teszés között e héten ötször adatott. B.

A tüzoltó congressus utóhangjai.

Fiume város képviselő-testületének nevében Ciotta János podesta következő hivatalos átiratot intézte a budapesti önkéntes tüzoltó-testülethez:

Nagytekintetű parancsnok-ág!

A városi képviselő-testületnek, a szünetidők után megtartott mai első ülésében hivatalosan tudomására hoztam azon megítézteltetést, melyben a budapesti önkéntes tüzoltó-testület, egyesítlen a Zellerin cég gyárának tüzoltóival, Fiume városát részesíté akkor, midőn a magyar tüzoltók szövetségének f. évi augusztus hó 18—22. napjain itt megtartott VIII. közgyűlése emlékére, a városnak egy bronzból öntött díszes szoborcsoportozatot ajándékozza, mely Panonia és Fiumét allegorikus alakokban ábrázolja. — A képviselőtestület, a midőn lelkesedéssel vette tudomásul az ajándékozás ezen tényét és fejezte ki őszinte elismerését az adományozott műtárgy művészi kivitele felett, mely a honi iparnak kiváló díszére válik, egyszersmind elhatározta, hogy a szoborcsoportozatot — a városi muzeum megnyitásáig — ideiglenesen a törvényhatósági nagyteremben helyeztessék el, mi azzal fogantatba is vétetett.

Midőn a városi képviselő-testületnek fenn kifejezett érzeitet tolmácsolnám, lelkem mélyéből biztosítom a nagytekintetű Parancsnokságot arról, hogy e város közönsége, a mily hálás érzülettel vette ezen drága ajándékot, épp oly feltékenyen fog megőrizni a falai közt lezajlott ünnepély kedves emléke gyanánt nemcsak, hanem mint szépen kifejezett megítézteltést azon remélhetetlen adományozási érzésnek, mely mindgyökkünk a magyar nemzethez köt.

Kérem a nagytekintetű Parancsnokságot, sziveskedjék Fiume város közönségének későbbét az önkéntes tüzoltó-testület előtt kifejezni, s fogadja megkülönböztetett nyrabecsülésem kifejezését.

Ciotta János s. k.,
podesta.

Geitner és Rausch budapesti fecskendő-gyárosokhoz pedig, kik a VIII-ik országos tüzoltó közgyűlés alkalmával a városnak a szövetség védnöke József főherczeg ö. cs. és királyi fenségének bronzból öntött, kitűnően sikerült domborművű arczképét ajándékozták — következő levelet intézte:

fügek, husos szemű szőlőgerezdek mellett zöldségszárban banán van főlhalmozva a gyümölcs-szárókban.

Korfu nekünk szolgáltatja híres gyümölcspacának válogatott áruit. Alexandria friss datolyával gyarapítja a különböző kikötők szerint változó gárdimotot.

Csodálatos, mi minden szorul ily hájótetstbe. E kis helyiség a szalon mellett mely, alig fele egy szállodai kapus páholyának, a camerieri k laboratoriuma: poharak, tányérok, asztalkendők, evőszék raktára. Dühöngjön bárhol, a vihar, minden mégis oly tisztán kerül az asztalra, mintha Marchal vagy Sacher rendeznének lakomát szállók dísztermében.

Emitt százhusz ágy bevonására szolgáló fehéreműt gondoz a cameriera: amott a hajó egyik leglátogatottabb helyiségének, a zuhanyos kádfürdőnek ajtaja nyílik. A lepeső fölött, mely levelet a tőrembe, a kapitánynak földézet-kajüttje emelkedik. Alant pedig, átellenében az utolsó lépcsőfoknak, az erős huru pianino csont billentyű várják a zongorához értőket.

Tul a tisztek földézeti kajüttjein, a hajó gépészeinek és fűtőinek birodalma

kodát és itt forgatod a magyar biblia lapjait: akkora kővébázzá alakul a fűdélzet; ha végig sétálhatsz rajta kegyelméből Aeolusnak és Neptunnak, meg van a korzós.

Mig bős hullámokká nem dagad a tenger, addig népes a földézet. Onnan bámuljuk reggelenként azt a fősleges látványt, midőn keleten hirtelen pirosonni kezd a kékeszürke égbolozat s egyszerre megjelenik a habok fölött tüzvörös korongja a kelő napnak. Egy izzó lávagomb, mely a tenger mélyéből látszik föllebbenni a zenith felé. S onnan nézzük nyugtát a világrendszer életet teremtő égi testének. Remek színárnyalatok kísérik létűnését. A nyugoti lát-határt fölváltva narancssárga, lilaszín és bihopiros fény önti el. S szinte nyom-ban beáll a sötét esthomály, hogy eltűnik az utolsó tüzsgár.

Alant, a hátsó földézet hosszában elnyúló szalonban vajlon kinek volna kedve időzni? Ott tikkasztó a lég és szédülés fogja el a gyenge idegzettieket. Minden himbálása a hajónak erősebben hat itt a fejre és gyomorra. A függő lámpák ingása megijeszti a boldogtalant a ki a hajó erősebb megrázkódására ka-

varogni érzi gyomrát. S ha egyszer asztal és pad hirtelen midőn kezd föl s alá lebbenni, akkor sápadtan, összeszorított ajkakkal rohan el a terített asztaltól, bár a szakács a nagy Vatel s a fősleges Brillat-Savarin szellemétől megszállyva remekelt volna is ebédre.

Világosságát felülől kapja a szalon, két nagy nyíláson át, mely szinte hermetikusán elzárható. S jaj a tengeri betegségtől gyötörteknek, ha egyszer le kell bocsátani a rézrostélyzattól védett vastag üveglemezek fölé a tőmör tölgy-fatáblákat, nehogy betóduljon a szalonba a földézet n ácsapó hullámok vize. Ez vihar kitérősekor történik. Minden ajtó, ablak, nyílás és rés, melyen át máskor levegő és napvilág hatol a földézet alá, most le van zárva. A hullámoktól dobált hajó belseje félholtak kriptájává válik. Tántorgó alakok kapaszkodnak a szalon két oldalfalán levő fogantyukba és nyöszörögnek a hálófülkék ágáin. Fojtó levegőjében az elzárt hajóurnek a tengeri betegség szörnyekinyújtja karmait a viharezettetek felé is.

De nekünk, száztizenhét utazónak, e hosszú, keskeny terem, melynek közepét napjában négyszer újja terített asz-

talok foglalják el, folyton megnjuló lukullusi élvezetek színhelye.

Mert hej a tengeren nem evés közben, hanem már messze, messze a tizenegyórai lunch s a hat órai ebéd előtt támad az étvágy. A tengeri utazás kielégíthetlen Gargantuákat és tág bendőjű Falstaffokat növel. Mi két csésze tea és egy feltucat vajszemle-szelet reggelire annak a boldognak, kinek gyomrát egyöles hullámok sem hozzák háborgásba? Egy éhes oroszján, kinek eszrekszárnyat dobss, nem várhatja möhőben az etetés óráját, mint a hajón reggeliző a kompakt dejeuner.

S nemcsak az idegeket kellemesen zsongító és spleent kergető levegő ingerli étvágyát. Látja minduntalan újra fölépülni a ta'apzato, melyre nagy tá-lakban le leszen rakva a szakácsok művészetének inyissiklandozó eredménye. A camerieri-k szorgalmas raja már tizkor megkezdi a terítést. Hőfelér abroszokon karszu üvegek, jéggel telt tálak, fehér, omlós kenyér szeletei nyugszanak. Angol s francia mustár, beefsteak-sauce és mix-dipclies kellemesen látott előrsők gyanánt jelennek meg az asztalon. Sár-ga-piros nagy ősi barackok mellett édes

Mélye

A m kezét f. jain városi gyűlés er közönség zet maga császári öntött d kozni ke

A város idők ut- ben az a dással vé tározatba a városn s azon a kedves v denkorra tam meg Fiume vá szönetét a kélyes ki ismerést

Fogad és kiváló

Kineve mei állomá dők követ Krauss Al női állás kszanyi áll ...ásait mári

Látog a lét folya séget és bö

Dr. Er siumi igazg szágos taná val annak ott kalauzo tagjától a levelet s dis danunk sen tintetésre é megszerezte

Áthelye dapesti főp Budapestről

A taná szágos taná azon hazatá a Deák emle mü fiumei rozta, hogy üdvözölni fo tal elnököt, György válu

Bánó J olvassuk a 30-án közér csak nem t az örök nyu hó 28-án éle

kezdődik. renél csap ből, hol eg recsenekké számla lap mencékbe.

bályosságá mely órán hajtja előb

Ez köz a hátsó földézet, mosog ják a közgá helyiségé rolnak.

S kezd földézeti k olvasztott tokon bárd moznak, k naidák hore a dejeuner had az eb Látom oly reggeli mész zatait: féls rokba rakv dett névtele nagy med

Mélyen tisztelt urak!

A magyar országos tüzoltó-szövetkezet f. évi augusztus 18-22-ik napjain városunkban megtartott VIII. közgyűlés emlékére unaságotk Fiume város közönségének a fennemlített szövetkezet magas védnöke József főherceg ő császári és királyi fenségének bronzból öntött domborművü arczképét ajándékozni kegyeskedtek.

A városi képviselőtestületnek a szünidők után megtartott mai első ülésében az ajándékozás ezen ténye lelkesedéssel vétetett tudomásul s midőn határozatba ment, hogy az ajándék tárgya a városnak falai közt lefolyt ünnepélyek s azon alkalommal körünkben időzött kedves vendégek drága emlékeül mindenkorra hiven megőriztessék, én biztatom meg a megtisztelt főadattal, hogy Fiume város közönségének őszinte köszönetét s az ajándékozott műtárgy tökélyes kivitelé iránt táplált bámuló elismerést uraságotk előtt tolmácsoljam.

Fogadják egyuttal mély tiszteletem és kiváló nagyrabecsülésem kifejezését.

Ciotta János s. k. podesta.

Különbéle hírek.

Kinevezés. A m. kir. államvasutak fűmei állomásánál felhalmozott sokoldalu teendők következtében az eddigi állomás főnök Krauss Alajos mellé, egy helyettes állomás főnöki állás szereztetett s arra Zipser Lajos zakányi állomás főnök neveztetett ki, ki állomását máris elfoglalta.

Látogatás. Kozma Sándor kir. főügyész a hét folyamán meglátogatta a helybeli ügyész séget és börtönöket.

Dr. Erdődi Béla fűmei állami főgymnasiun igazgató és kir. tanfelügyelő, ki az országos tanár egyesület congressusa alkalmával annak tagjait Velenczébe kísérte, azokat ott kalauzolta, ennek emlékére a kirándulás tárgyától a múlt héten meleg hangú köszönő levelet s díszes ezüst emlék tárgyat kapott. Mondanunk sem kell, hogy Erdődi Béla ezen kitüntetésre és elismerésre az érdemeket bőven megszerezte.

Áthelyezés. Dumich N. postatiszt a budapesti főpostához Pelzer K. postatiszt pedig Budapestről Fiuméba áthelyeztetett.

A tanáregyesület és a fűmeiek. Az országos tanáregyesületnek tudomására jutván azon hazafias mozgalom, hogy február havában a Deák emlék megkoszoruzására nagyobb számú fűmei fog a fővárosba érkezni, elhatározták, hogy az érkezőket a saját részéről is üdvözölni fogja és ezen bizottságba Berecz Antal elnököt, Kóspésy Sándor alelnököt és Volf György választmányi tagot küldte ki.

Bánó Jenőné temetéséről a következőket olvassuk a Szepesi Lapokban: Vasárnap, f. hó 30-án közrészvétel mellett városi értelemiségünk csak nem teljes számú jelenlétében kísértük az örök nyugalom színhelyére a f. év október hó 28-án élete 26-ik, boldog házasságának 9-ik

évében hosszú szenvedés után elhunyt T. Lucskai és Kükemezei Bánó Jenőné szül. Münnich Camilla asszony hűlt tetemét. A sok és szép koszorúval borított koporsó fölött Fábrý János főesperes iglói ev. lelkész tartott magyar nyelven rövid de megható gyászbeszédet és imát a sírnál, a házán majd a sírnál is az iglói dalregyesület énekelt. A temetésre megjelentek: Bánó József az elhunynak szerető fia, dr. Münnich Aurél, kerületünk országgyűlési képviselője, ki az elhunynak forrón szeretett nővérét gyászolja. Meliorisz Kálmán és neje és többen a Bánó család tagjai közül. A korán elhunyt lón szeretett hitvest és anyát mélyen megszorodott férje és három kiskorú gyermekén kívül nagyszámu rokonság gyászolja.

Tombola. A múlt vasárnapra hirdett tómbola újból elhalasztatott. A nyerevény tárgyak Kumaszi üzletében közzemlére vannak kitéve s ugyanott tombola jegyek is vásárolhatók. A húzás ma tartatik meg.

A vörheny és kanyaró szorványosan az elmúlt héten ismét jelentkezett járványserű jelleggel azonban mindez ideig nem áltott.

Abbaziban a vendégek száma még csak meg sem közelíti a múlt év hasonló idejében ott időző vendégek számát. Jelenleg mintegy 60-an élvezik az abbaziai gyönyörű parkot és onye levegőjét. Azt tartják, hogy ennek oka az Europa szerzte uralkodó onye időjárásban keresendő.

Czápa! Mint arbei halászkok állítják, múlt pénteken reggeli 7 órakor a págoi csatornában egy hatalmas czápa láttak. A halászkok gyors evezésre fogták a dolgot azonban majdnem szerencsétlenségükre, mert a czápa közelükbe került s a csónakot majdnem felfordította. A czápa állítólag 5 méter hosszú volt.

A tüzoltó congressus alkalmából ajánlékba hozott tárgyak elhelyezése felől a városi tanács következőleg intézkedett:

- 1) József főherceg ő Fenségének dombor nyomatú ércz mellképe a podestát fogadó szobáját fogja díszíteni.
2) A városi muzeumba helyeztetnek el:
a) A szekrény csigákkal és kövületekkel;
b) Kristály pohár, mely 150 éven át a Szent-Iványi család tulajdonát képezte;
c) faragott bor hordó;
d) faragvány sőbél;
3) A könyvtárba helyeztetnek el:
a) Schmezz városáról összeállított album;
b) a Soovári 14 db. fénykép;
c) a mohai fényképek;
d) az Agnes forrást leíró könyv;
e) Győr és Nyiregyház városok monographiái.
4) A Főzéski iskolának adattak át a selmezi ásvány és pipa gyűjtemény és egy rajz gyűjtemény.

Tengerészeti hírek.

A torpedó-ágyu. Az észak-amerikai Egyesült-Államokban pár évvel ezelőtt egy Zalinszki nevű hadnagy egy új torpedóágyu nevű vasszerenyétet talált fel, a melylyel ez év szept. 21-ikén tették az első kísérleteket a newyorki kikötőben. A Kr. Ztg jelentése szerint az eredmény rendkívüli, úgy annyira, hogy az amerikaiak ez új ágyu által biztosítva érzik magukat mindennemű külső támadások ellen, és azt állítják, hogy az korszakot alkot a tengeri hadakozás történelmében. A kérdéses ágyu 60 láb hosszú és 8 hüvelyk belső átmérőjű csőből áll, melynél a hajtóerőt sürített levegő képezi; a sürített levegő befogadására egy csőrendszer szolgál, mely lafettaszerű állványon nyugszik; ez az állvány mozgatható és mindenfelé irányozható. Az ágyut dinamittal töltik meg s a závarzatot egy szelep képezi. Ha ez utóbbit felnyitják, akkor a légnomós a töltést, illetve a torpedót, kilöki a czélpont felé. A szeptember 21-iki kísérleteket 45-55 fontos töltésekkel tették, de az ágyu 200 fontos torpedót is képes befogadni, sőt a Pneumatik-Dynamit-Gun Compagnie, mely már két év óta részint az ágyu elkészítésén, részint annak tökéletesítésén dolgozik, azt állítja, hogy a készüléket igen könnyen képesse lehetne tenni 1000 fontos torpedó befogadására is. A szeptember 21-iki kísérleteknél az ágyu egy kis szigetén volt elhelyezve, nyílásával egy leszerelt schooner felé, melyet kénytelenek voltak a modern haditudományok feláldozni. A hajó az ágyutól 1 1/2 tengeri mérföldnyire horgonyozott, orrával a torpedó-ágyu felé. Az első nem robbanó lövészel tett próba lövés 20 lábnyira esett a tengerbe a czélpont előtt, a második lövés szintén nem talált. Az erre közvetlenül következő éles lövés vagy a schoonerbe, vagy közvetlenül mellé esett; a víz magára fojtázkodott, a főárbócz ledőlt és a hajóról egyes részek leváltak. Később azonban kiderült, hogy ez a lövés is célt tévesztett és az árbócz csak az 55 fontos súlyu dynamittöltés által előidezett óriási légnomós következtében dőlt ki. A negyedik lövés végre közepén találta a schoonert, a dynamit-töltés sikertető robajjal ütődött bele a hajóba, a mely egész hosszában kiemelkedett a vízből, s ezzel egyidejűleg a habok vagy 80 lábnyira felszórtak, néhány másodpercig látszólag fennmaradtak s csak azután hullottak alá a mélységbe. Mire minden lecsendesült, a schoonerből, semmi egyéb nem volt látható, csak a besan-árbócz, mely vagy 16 lábnyira kiállott a vízből; a vízszínen szerzetést uszó hajó és butordarabok vizeshordók stb. eléggé bizonyították, hogy a robbolás műve sikerült. — A pusztító hadiszerszámmak óriási hatékonysága mellett kiváló előnye az, hogy nagyon olcsón és rövid idő alatt elkészíthető. A fent leírt kísérleteknél a tengerészeti miniszteren és sok tisztén kívül sok külföldi állam képviselői is jelen voltak.

ban kiderült, hogy ez a lövés is célt tévesztett és az árbócz csak az 55 fontos súlyu dynamittöltés által előidezett óriási légnomós következtében dőlt ki. A negyedik lövés végre közepén találta a schoonert, a dynamit-töltés sikertető robajjal ütődött bele a hajóba, a mely egész hosszában kiemelkedett a vízből, s ezzel egyidejűleg a habok vagy 80 lábnyira felszórtak, néhány másodpercig látszólag fennmaradtak s csak azután hullottak alá a mélységbe. Mire minden lecsendesült, a schoonerből, semmi egyéb nem volt látható, csak a besan-árbócz, mely vagy 16 lábnyira kiállott a vízből; a vízszínen szerzetést uszó hajó és butordarabok vizeshordók stb. eléggé bizonyították, hogy a robbolás műve sikerült. — A pusztító hadiszerszámmak óriási hatékonysága mellett kiváló előnye az, hogy nagyon olcsón és rövid idő alatt elkészíthető. A fent leírt kísérleteknél a tengerészeti miniszteren és sok tisztén kívül sok külföldi állam képviselői is jelen voltak.

Möcs Zsigmond

felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos.

Battara P. könyvnyomdája, Fiume

Sz. 4474, 1887.

HIRDETMEYNY.

A nagytekintetű m. kir. dohány jövedéki központi igazgatóságának f. évi október 18-án 13019 II szám alatt kelt magas felhatalmazása folytán az alolított m. kir. dohánygyári igazgatóság részéről ezennel közhírre vétetik, miszerint ezen m. kir. dohánygyárnak az alább elsorolandó tárgyak 1888 évi szükségletűl leendő szállításának biztosítása iránt verseny tárgyalás nyitattik.

Table with 3 columns: Item description, Quantity, and Price/Measure. Includes items like '10.000 darab puhafa deszka', '200 köbméter kemény tűzifa', etc.

500 darab abrones nagy 3-3 1/2 m-ét hosszú 2 cm. vastag 90.000 " " " kis 1 1/2-2 " " " 1 1/2 " " "

Ezen verseny tárgyalásra a vállalkozók azon megjegyzéssel hivattanak meg, hogy 50 kr. bélyeggel ellátott lepecsételt ajánlataikat a követelendő ár 10%-os bántárpézével vagy készpénzben, vagy pedig annak a helybeli m. kir. fővámlivatalnál vagy más m. kir. adópénztárnál történt letételéről szóló pénztári nyugtákkal együtt legkésőbb 1887 évi november hó 14-én délelőtt 11 óráig a fűmei m. kir. dohánygyári igazgatóságnál nyújtsák be melynél az árlejtési, valamint a szállítási feltételek a hivatalos óráh alatt a gyári hivatalos irodálm megtekintethetők. Ezen árlejtési és szállítási feltételek hiteles másolata a vállalkozók kívánságára és költségére pósta útján és elküldhetők.

Az ajánlatban az egy darab után követett ár számokkal és befülkel teendő kiszöbeli vagy a kitűzött határidő után beérkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak

M. kir. dohánygyári igazgatóság. Fiume 1887 évi Október hó 21-án.

kezdődik. Forróbban a Samum lehelleténél csapó éled a hőség a röntegét úrből, hol egész raja a kőszénportól szerencsenekké változtatott fűtőknek tonnaszáma lapátolja a szenet az izzó kemencékbe. Itt a legfinomabb óramű szabályosságával dolgozó hatalmas motor, mely óránként tíz tengeri mérfölddel hajtja előbbre az „Achillest”.

Ez közepe a hajónak, hol véget ért a hátsó fődélzet. Tyukkeirecek, jégtartók, mosogató-dézsák szűkebbre szorítják a közt, melyet a hajó korlátja s a géphelyiség fölé boruló tetőzet határolnak.

S kezdődik a szakácsok országa. A fődélzeti konyhák tüzhelyein sístereg az olvasztott vaj. Nyársok forognak, csontokon bárdok forpannak. Gyurnak, hámoznak, kopasztnak, vagdalnak. A Danaidák hordajának töltögetése. Alig hogy a dejeuner elkészült, a fehér kötényes had az ebéd elkészítéséhez gyürkőzik. Látom olykor kiterítve feküdni a kora reggeli mézsárlás megkoppasztott áldozatait: félszáz foglyot vagy kaptant, sorokba rakva, mint a csatatérről fölszedett névtelen hősokeket. Látom piroszlani nagy medencékben omlós fehér lusu

pisztrángját a tengernek, a delikát izü barbónt.

Inyesciklándozó illatok sejtik a gourmetval az ebéd fogásait. Tojáshab, égetett rummal izletesebbé tett szilvapép, mazsolaszőlő és mandula készülő puddingról regélnek neki. S kezd tisztelettel eltelni e liliputi ország uralkodója, a főszakács iránt, ki a himbálózó fődélzetben s a hajóval ingó parányi konyhákban Horatius erős férfiaként rendületlenül intézkedik, kavarr és habar.

A konyhák s a szakácsok kabinjai fölött a parancsnok hidja emelkedik a hajó egész szélességében. Főhadiszállás, őrtorony s a füstök korzója egyaránt. Az árbóckosártól eltekintve ez a hajó legmagasabb pontja a tenger áttekintésére. Itt forgatják a kormány kerekét a marcona arcu első kormányos és segédei; itt van szolgálati fülkéje az egymást fölváltó hajóriszteknek, fűszerelevo távcsövekkel és tengeri térképekkel.

Az innen a hajó éles orráig terjedő fődélzeti részen alig van néhány talpalatnyi szabad hely. Szármnyasok és aprómarha ketrecek mellett horgonyok, karvastag láncok tekeresei hevernek. Kátványozó, ács és vitorlafoltozó itt üzik

mosterségüket. Kifeszített zsinegeken a matrozok kimosolt lehememűje szárad. S mikor togy a luskészet, itt hangzik föl utolsó szomorú bögése a tizenhat izmos matrózkartól a korlátig szorított ökörnek, melynek torkát biztos kézzel metszi át a mészáros.

Hogy alant mit rejt a hajó üre, ugyan ki győzné elősorolni? Mintha a második emeletről a pince fenekére tekintenél oly mélyen tátongnak alant a hajónak a víz színe alatt levő helységei. Tíz természetes ökor itt kérdőzik a félhomályban. A szertárban bő készlete a hajó kitartozására szükséges anyagoknak: kőcnek, kátránynak, kapesoknak, pántoknak, deszkáknak, szögöknek. Az élestár megrakva liszttel, vajjal, cukorral, kávéval, fűszerekkel, kétszersülttel, levesbe való tésztaival, rizszel, befőttel. Egy tuat fővárosi szatócs gazdagon fűszerehelhető üzletét az itt fölhalmozott anyagból...

Végre előkerül az én kabinomnak elvétendő kulcsa is. A hajó irodájában vagyok beszállásolva, tőszomszédságában a konyhának. Ablakom előtt a nagy viztartó szivattyus kutja, melyből késő

éjig merítik a kukták a főzéshez és öblögetéshez szükséges vizet.

Minden megrántása a szivattyus kut fogantyujának oly dűbörgései jár, mintha vasat kalapálnának. Alattam a gép zakatol, fölöttem a füstök léptei konganak a parancsnoki hidon. Kűm a főszakács osztogatja parancsait s farsai a talian idioma legerőteljesebb kifejezéssel nógatják a kuktákat.

— Uram, teremtom, hogy fogok én itt aludni? Ki az a Torqu-mada, a ki nekem ezt a helyet juttatá?

S félve, álmatlan éjre elkészülve hevered k le agyamon.

A szivattyu dűbörög, a gép zakatol, a semmirekellő Bazilisco t még mindig szűdja a sülték szakácsa. S ring a hajó és loacsan a hullám. Napvilágos, úde reggel van, m re fölébrednek mély álmomból...

Oh áldott levegője a nagy, a főnség sik tengernek!

Borostyáni Nándor.

